

ГОДИШНА ПРОГРАМА
ЗА РАЗВИТИЕ НА
ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ
В ОБЩИНА ЕЛЕНА
ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Елена за 2021 година се създава в изпълнение чл. 26 а, ал. 2 от Закона за народните читалища и е базирана на предоставените от общинските читалища планове за дейността им през същата година. Изготвянето на Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Елена цели обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и укрепване на читалищата като важни обществени институции. Поставят се конкретни задачи за повишаване на обществената им роля и все по-дълбокото им утвърждаване като традиционни културни, образователни и информационни центрове.

Като културно-просветни организации, обединили в себе си традиции и съвременност, читалищата в община Елена имат възможност да откликват на специфичните за всяко селище духовни, информационни и социални потребности.

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЧИТАЛИЩНИЯ ЖИВОТ В ОБЩИНА ЕЛЕНА

На територията на община Елена развиват дейност 19 народни читалища:

- НЧ "Напредък- Елена -1863" гр. Елена;
- НЧ "Надежда -1904 " с. Тодювци;
- НЧ "Надежда - Беброво -1870" с. Беброво;
- НЧ "Просвета - 1927" с. Дрента;
- НЧ "Просвета - Разпоповци - 1881" гр. Елена;
- НЧ "Просвета - 1897" с. Палици;
- НЧ "Наука - 1899" с. Костел;
- НЧ "Наука - 1900" с. Марян;
- НЧ "Пробуда - 1903" с. Илаков рът;
- НЧ "Развитие - Руховци - 1914" с. Руховци;
- НЧ "Иван Комитов - 1976" с. Каменари;
- НЧ "Искра - 1900" с. Константин;
- НЧ "Хр. Смирненски - 1890" с. Чакали;
- НЧ "Св.св.Кирил и Методий - 1928 г." с. Буйновци;
- НЧ "Събуждане - 1894" с. Средни колиби;
- НЧ "Надежда - 1942" с. Бадевци;
- НЧ "Надежда - 1927" с. Шилковци;
- НЧ „Съзнание - 2012" с. Яковци;
- НЧ „Съгласие – 2014" с. Блъсковци.

Общински съвет Елена е предоставил сгради за безвъзмездно ползване на всички читалища, с изключение на НЧ „Напредък – Елена – 1863“, чиято сграда е собствена.

Основните дейности, които развиват читалищата са любителското художествено творчество, културно-масовата и библиотечна дейности.

Самодейците, участващи в певчески, танцови, театрални и друг вид състави, са над 350, от детска до пенсионна възраст.

Най-богата и разнообразна е дейността на НЧ „Напредък – Елена – 1863“ – 9 са действащите формации, в които активно се включват повече от 220 души:

- Женски битов хор;
- Вокална група „незабравими мелодии“;
- Хор „Полифония“;
- Клуб за автентични народни хора „Самодиви“;
- Театрален състав;
- Балетна формация „Виктори“;
- Танцов състав „Балканджийче“;
- Детска група „Радост“;
- Кино клуб „Георги Георгиев – ГЕЦ“.

Освен участия в регионални, национални и международни фестивали и конкурси, представителите на НЧ „Напредък - Елена – 1863“ обогатяват културния живот в общината чрез утвърдени вече форми, но и с нови такива - „Веселие в Елена“ и „Да се хванем за ръце и да тропнем ний хорце“ привличат все повече симпатизанти от цялата страна. Читалище „Напредък – Елена – 1863“ е положителен пример и за добрите резултати, които дава съвместната работа с другите читалища, Музея на Възраждането, училищата, детските градини, ККП „Възраждане“.

Осезаема е разширяващата се дейност на НЧ „Просвета – Разпоповци – 1881“ – освен театралната тупа и танцовата формация „Еленика“, от 2019 година дейност развиват Детско театрално студио и Детско студио за рисуване, а културното събитие „Пролет в Разпоповци, което ще се проведе за втора година, влезе в Културния календар на Общината.

Сред най-активните читалища се нарежда и НЧ „Съгласие – 2014“ с. Блъсковци, което се утвърди с Празника на шарената черга и Празника на мекицата като пазител и обновител на традициите. Похвални са усилията на читалищното настоятелство за възстановяване на материалната база и възможност за пълноценно използване на читалищната сграда.

Балетната академия, организирана всяко лято от примабалерината Диляна Никифорова, намира любезното домакинство на читалищата в селата Марян, Руховци и Костел. Младите хора, дошли от всички краища на страната, а и от чужбина, вдъхват живот на читалищата, а и на населените места изобщо .

Важно е да се отбележи ползотворното сътрудничество между читалищата в селата Беброво, Константин и Каменари с Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. В продължение на два месеца - юли и август, за децата и учениците се организират занимания, беседи, състезания, творчески работилници. В името на добрата кауза, да се осмисли свободното време на подрастващите, обединени работят представители на МКБППМН, Полиция, Пожарна, читалищата. Секретарите на трите читалища координират дейностите, предоставят при необходимост помещения за външни лектори, запълват със забавни игри и творчески работилници свободното време на момичетата и момчетата.

Демографската криза е проблем, който осезателно се усеща и в живота на читалищата – населението в селата е все по-застаряващо, а млади хора, които да продължат самодейността, в повечето случаи няма. В някои от малките населени места, където няма самодейност, основно се извършват изследвания, свързани с историческото минало, четат се здравни беседи, отдава се почит на загиналите във войните.

Народните читалища са основен фактор в развитието на местната култура и просветност, но те играят и социална роля - хората в малките населени места имат своето място за общуване, гледане на телевизия, веселят се на празници като Бабинден, Трифон Зарезан, Деня на самодееца, Баба Марта, 8 март, Коледа и Нова година.

За да е по-разнообразна и богата дейността на читалищата е необходимо настоятелствата да проявяват повече активност в привличане на допълнително финансиране чрез разработване на проекти, собствени приходи и дарения.

Правейки характеристика на читалищната дейност в община Елена няма как да пропуснем факта, че 2020 г. бе белязана от пандемията, причинена от Ковид 19. Свидетели бяхме на цялостно затваряне на държавата на два етапа и това неминуемо даде отражение върху цялостния живот на читалищата: отменени бяха празници, фестивали, седенки, репетиции. Хората почувстваха острата липса на общуването, пътуванията, изявиите. Единствена остава надеждата, че през 2021 година всичко онова, което не се случи през изминалата, ще намери място в живота на читалището и населеното място.

III. ЦЕЛИ

1. Основна цел на Програмата

Настоящата програма има за цел да планира дейността през 2021 г., основавайки се на универсалните цели, задачи и приоритети на читалищата, както и на конкретните предложения, постъпили в Община Елена, съгласно чл. 26 а, ал. 2 от Закона за народните читалища.

Цел на програмата е и да подпомага и обединява организирането и реализацията на комплекса от читалищни дейности, да стимулира читалищните ръководства да се стремят да превръщат читалищата в търсена творческа, информационна и социална среда за всички възрасти.

2. Основни цели на читалищата:

2.1. Развитие и утвърждаване на духовните и културни ценности на гражданското общество;

2.2. Институционално укрепване на читалищата като местни общностни центрове за обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където функционират читалищата;

2.3. Проучване, възстановяване и запазване на обичаите и традициите в населените места в община Елена;

2.4. Разширяване на традиционните читалищни дейности и търсене на нови форми чрез ускорено навлизане на съвременните комуникационни и информационни технологии. Осигуряване на достъп до информация;

- 2.5. Повишаване ролята на читалището за социална и културна интеграция на различни общности (групи в риск от социална изолация, неравностойно положение, провеждане на дарителски инициативи и др.);
- 2.6. Повишаване ролята на читалището като реален партньор на училището, детската градина, МКБППМН за повишаване интереса на децата и учениците към наука, изкуство, здравословен начин на живот.

IV. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ, ДЕЙНОСТИ И ПРИОРИТЕТИ

1. Основни задачи:

- 1.1. Опазване на културно-историческото наследство;
- 1.2. . Спомагане за изграждане на ценностна система у децата и младежите;
- 1.3. Разширяване на съдържателния и социалния обхват на читалищните дейности за привличане на по-широк кръг от населението;
- 1.4. Развиване на ползотворното сътрудничество между читалищата в общината, региона и страната;
- 1.5. Поддържане на партньорството с общинската администрация и с други културни и неправителствени институции, както и с бизнеса.

2. Основни дейности:

2.1. Библиотечна дейност:

- 2.1.1. Поддържане на читалищните библиотеки;
- 2.1.2. Обогаляване на библиотечния фонд;
- 2.1.3. Инициативи за повишаване на читателския интерес чрез уреждане на тематични кътове, четения, изследвания;
- 2.1.4. Предоставяне на компютърни услуги и безплатен интернет;
- 2.1.5. Съвместни инициативи с училища и детски градини.

2.2. Културно-масова дейност:

- 2.2.1. Изпълнение на заложените в плановете на читалищата културни събития;
- 2.2.2. Обогаляване живота на населеното място с нови инициативи;
- 2.2.3. Организиране и провеждане на вече утвърдени съборове, годишнини, официални и местни празници;
- 2.2.4. Участие в организирани от Община Елена културни събития.

2.3. Любителско художествено творчество:

- 2.3.1. Повишаване на художествено-творческите постижения на любителските състави и индивидуални изпълнители, обогатяване на репертоара, привличане на доказани професионалисти;
- 2.3.2. Активно участие на самодейните състави и индивидуалните изпълнители в общински, регионални, областни, национални и международни фестивали и форуми;
- 2.3.3. Търсене на нови, атрактивни форми за изява на младежите, подпомагане на техни инициативи.

2.4. Подобряване финансовото състояние на читалищата чрез:

- 2.4.1. Контакти с личности и фирми за набиране на допълнителни средства за по-активно и пълноценно участие на любителските състави в конкурси, фестивали програми от различен мащаб;

2.4.2. Кандидатстване по програми и проекти, вкл. и за допълнителна субсидия до министерство на културата;

2.4.3. Наем за ползване на читалищна зала и помещения;

2.4.4. Дарения.

2.5. Приоритети:

2.5.1. И през 2021 г. Община Елена ще подкрепя дейността на читалищата с методическа и организационна помощ;

2.5.2. МКБППМН ще продължи ползотворната работа през двата летни месеца в селата Константин, Беброво и Каменари, където се ползва базата на читалището и занимания с деца и ученици осъществяват секретарите;

2.5.3. Читалищата ще се утвърждават като центрове, в които си дават среща традиция и съвременност. Привличането на млади хора остава да бъде основна задача на настоятелствата. Не се забравят и възрастните, утвърдили се през годините читалищни деятели, за които се организират специални чествания.

V. ФИНАНСИРАНЕ

Основното финансиране на читалищата е чрез държавната субсидия. Разпределението се извършва от специална комисия, назначена със заповед на кмета.

Освен чрез делегираните държавни средства, читалищата имат възможност да реализират собствени приходи от наеми, дарения, услуги, самодейни изяви, спечелени проекти.

VI. СРОКОВЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ

Настоящата Програма за развитието на читалищната дейност в община Елена е разработена съгласно чл. 26а, ал 2 от Закона за народните читалища и е с продължителност до 31 декември 2021 година.

Неразделна част от Програмата е Приложение 1, което съдържа предложенията за дейността на народните читалища в община Елена за 2021 година.

Изготвил:

Цветана Гайдарова

Гл. експерт "Образование, култура и вероизповедания"